

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ζήτηση των αγαθών

Εισαγωγικές έννοιες

A) Οι τιμές των αγαθών προσδιορίζονται στην αγορά από την αλληλεπίδραση των δυνάμεων ζήτησης και προσφοράς

B) Ορθολογικός λέγεται ο καταναλωτής που επιλέγει εκείνα τα αγαθά και σ' εκείνες τις ποσότητες που επιτρέπει το εισόδημα του, ώστε από τη κατανάλωσή τους να μεγιστοποιεί τη χρησιμότητά του.

1) Νόμος ζήτησης: Όταν η τιμή ενός αγαθού μειώνεται, αυξάνεται η ζητούμενη ποσότητα, και όταν η τιμή του αυξάνεται, τότε μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα.

Αυτό ισχύει διότι ο καταναλωτής στη προσπάθειά του να μεγιστοποιήσει τη χρησιμότητα του επηρεάζεται από :

- α) το εισόδημα του που παραμένει βραχυχρόνια σταθερό.
- β) την ύπαρξη υποκατάστατων αγαθών.

Καμπύλη ζήτησης: εκφράζει το σύνολο των συνδυασμών τιμών και ποσοτήτων που ο καταναλωτής μπορεί να πραγματοποιήσει με βάση το εισόδημα του (*ceteris paribus*).

- έχει πάντοτε αρνητική κλίση λόγω του νόμου ζήτησης

2) Συνάρτηση ζήτησης: εκφράζει τη σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας, *ceteris paribus*.

α) γραμμική: $Q_D = \alpha + \beta P$ ($\alpha > 0$, $Q > 0$, $P > 0$, $\beta < 0$)

β) ισοσκελής υπερβολή: $Q_D = \frac{A}{P}$

3) Προσδιοριστικοί παράγοντες ζήτησης

Οι παρακάτω παράγοντες προκαλούν *αύξηση της ζήτησης* ενός αγαθού:

1. Η αύξηση του εισοδήματος (για τα κανονικά αγαθά)
2. Η αύξηση της τιμής των υποκατάστατων αγαθών
3. Η μείωση της τιμής των συμπληρωματικών αγαθών
4. Η στροφή των προτιμήσεων των καταναλωτών προς το αγαθό
5. Η πρόβλεψη των καταναλωτών ότι το εισόδημα τους ή η τιμή του αγαθού θα αυξηθούν στο εγγύς μέλλον
6. Η αύξηση του αριθμού των καταναλωτών.

(η αντίθετη μεταβολή των παραπάνω παραγόντων μειώνουν τη ζήτηση του αγαθού)

4) Μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα και μεταβολή στη ζήτηση

- Όταν μεταβάλλεται η τιμή ενός αγαθού τότε μεταβάλλεται η ζητούμενη ποσότητα – στο σχεδιάγραμμα έχουμε μετακίνηση πάνω στην ίδια καμπύλη ζήτησης.
- Όταν μεταβάλλεται ένας προσδιοριστικός παράγοντας ζήτησης τότε μεταβάλλεται η ζήτηση αγαθού – στο σχεδιάγραμμα έχουμε μετατόπιση της καμπύλης ζήτησης.

5) Ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή

$$\text{ελαστ. ζήτησης} = \frac{\text{Ποσοστ. μεταβολή ποσότητας}}{\text{Ποσοστ. μεταβολή τιμής}}$$

$$E_D = \frac{\frac{\Delta Q}{Q}}{\frac{\Delta P}{P}} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P}{Q}$$

Τοξοειδής ελαστικότητα

$$E_{AB} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P_A + P_B}{Q_A + Q_B} \quad \text{και } |E_A| > |E_{AB}| > |E_B|$$

6) Ελαστική και ανελαστική ζήτηση

- αν $|E_D| > 1$ τότε η ζήτηση είναι *ελαστική*
- αν $|E_D| < 1$ τότε η ζήτηση είναι *ανελαστική*

7) Σχέση ελαστικότητας ζήτησης και συνολικής δαπάνης

- αν $|E_D| > 1$ τότε η ΣΔ επηρεάζεται από τη μεταβολή της ποσότητας (Q)
- αν $|E_D| < 1$ “ “ “ της τιμής (P)
- αν $|E_D| = 1$ τότε η ΣΔ παραμένει αμετάβλητη

8) Εισοδηματική ελαστικότητα

$$E_Y = \frac{\text{Ποσοστ. μεταβολή ποσότητας}}{\text{Ποσοστ. μεταβολή εισοδήματος}} = \frac{\frac{\Delta Q}{Q}}{\frac{\Delta Y}{Y}} = \frac{\Delta Q}{\Delta Y} \cdot \frac{Y}{Q}$$

- Αν $E_Y > 0$ τότε το αγαθό είναι κανονικό
- Αν $E_Y < 0$ τότε το αγαθό είναι κατώτερο